

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Brigity Chrastilové a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci **žalobce: Y. N.,** zastoupen JUDr. Petrem Zikmundem, advokátem, se sídlem Macharova 376, Mělník, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí ministra vnitra ze dne 10. 4. 2003, č. j. OAM - 1352/AŘ - 2001, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 19. 12. 2003, č. j. 46 Az 595/2003 - 19,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci JUDr. Petru Zikmundovi, advokátovi, se sídlem Macharova 376, Mělník, **se přiznává** odměna za zastupování žalobce ve výši 2150 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 9. 4. 2001, č. j. OAM - 2693/VL - 11 - 12 - 2001, byl zamítnut návrh žalobce (dále jen „stěžovatel“) na zahájení řízení o udělení azylu v České republice jako zjevně nedůvodný podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ve znění zákona č. 2/2002 Sb. (dále jen „zákon o azylu“), dále jím bylo rozhodnuto, že se mu neuděluje azyl podle § 13

odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu a že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel rozklad, o kterém rozhodl ministr vnitra v záhlaví uvedeným rozhodnutím, ve kterém rozklad zamítl a napadené prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 19. 12. 2003, č. j. 46 Az 595/2003 - 19, byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti uvedenému rozhodnutí ministra vnitra. V odůvodnění soud uvedl, že vzal za prokázané, že stěžovatel přicestoval do České republiky z Polska. Nic nebránilo, aby o azyl požádal již v Polsku. Na daný případ přitom nelze aplikovat § 2 odst. 2 písm. b) zákona o azylu, ve znění před novelou č. 2/2002 Sb., neboť pojem „stát, jeho územím cizinec pouze projížděl“ obsažený v citovaném ustanovení, je třeba vykládat tak, že tímto státem se rozumí ta země, kterou cizinec projížděl bez možnosti vejít ve styk se státními orgány této země a požádat u těchto orgánů o azyl. Správní orgány obou stupňů se s důvody vyplývajícími z § 16 odst. 1 písm. e) a § 12 zákona o azylu, ve znění platném pro přezkoumávanou věc, podrobně zabývaly a své rozhodnutí dostatečně zdůvodnily.

Včas podanou kasační stížností se stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Praze. Namítá, že v zemi svého původu je ohrožen na životě a bude vystaven nepředstavitelnému psychickému nátlaku a stát není schopen odpovídajícím způsobem mu zajistit ochranu před takovým jednáním. Splňuje proto podmínku § 12 písm. b) zákona o azylu. V doplnění kasační stížnosti dále uvádí, že ohledně průjezdu stěžovatele Polskem vychází správní orgány jen z výpovědi stěžovatele učiněné do protokolu ze dne 3. 4. 2001, když prohlásil, že přicestoval přes Polsko bez jediné zastávky a že při celní a pasové kontrole na hranicích mohl vystoupit z autobusu. Dále prohlásil, že mu nic nebránilo v tom, aby v Polsku mohl požádat o azyl. Namítá, že jiné důkazy ohledně této skutečnosti nebyly prováděny. Proto byl skutkový stav zjištěn správními orgány neúplně. K interpretaci pojmu „projížděl“ ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o azylu, ve znění účinném ke dni vydání napadeného správního rozhodnutí, uvádí, že je nutné vycházet z jeho gramatického významu, kterým je činnost spočívající v pohybu cizince na území daného státu v běžném dopravním prostředku jako je autobus, vlak, osobní automobil apod. Jedná se tak o aktivní činnost, jejímž smyslem je dopravit se přes území státu na území státu jiného. Naproti tomu pojem „pobýval“ znamená stav, kdy cizinec se na území daného státu fakticky zdržuje, tj. pobývá s úmyslem po určitou dobu na území tohoto státu zůstat. Stěžovatel tak namítá jednak nezákonnost napadeného soudního rozhodnutí spočívajícího v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a jednak vadu řízení ve smyslu písm. d) tohoto ustanovení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popírá její důvodnost. Poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2003, sp. zn. 4 Azs 2/2003, který řeší otázku výkladu § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud po zjištění, že kasační stížnost je podána včas a že je přípustná, přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, které mu předcházelo, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Vada řízení před soudem je podle § 103 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 110 s. ř. s. důvodem pro zrušení rozhodnutí krajského soudu, pokud mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé.

Dalším namítaným důvodem je důvod obsažený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky může přitom spočívat v aplikaci nesprávného ustanovení právního předpisu na daný skutkový stav nebo sice v aplikaci správného ustanovení právního předpisu, avšak nesprávně interpretovaného.

Nejvyšší správní soud nepovažuje za důvodnou námitku stěžovatele, podle které jak správní orgány, tak i soud vycházely z nesprávně zjištěného skutkového stavu týkajícího se průjezdu stěžovatele územím Polska. Jak soud tak i správní orgány vycházely z informací, které uvedl sám stěžovatel a které později ani nepopřel. Jelikož jsou takto zjištěné skutečnosti dostatečné z hlediska aplikace § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu, ani jeden z uvedených orgánů nepochybil, jestliže se spokojil s provedeným dokazováním a dále je nedoplňoval.

Ohledně námitky nezákonnosti napadeného rozsudku vycházel Nejvyšší správní soud z § 2 odst. 2 zákona o azylu, ve znění účinném k okamžiku vydání napadeného správního rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), podle něhož se bezpečnou třetí zemí rozumí stát jiný než stát, jehož je cizinec státním příslušníkem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, ve kterém cizinec pobýval před vstupem na území a do kterého se může tento cizinec vrátit a požádat o udělení postavení uprchlíka podle mezinárodní smlouvy, aniž by byl vystaven pronásledování, mučení, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu. Podle druhé věty tohoto ustanovení stát není bezpečnou třetí zemí, pokud na něj lze vztáhnout překážky vycestování podle § 91, nebo cizinec jeho územím pouze projížděl. V průběhu správního řízení sice došlo k novelizaci uvedeného ustanovení zákonem č. 2/2002 Sb., který zrušil § 2 odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Soud však při svém rozhodování aplikoval čl. II bodu 2 zákona č. 2/2002 Sb., podle kterého se řízení o rozkladu, o kterém ministr vnitra nerozhodl do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, dokončí podle dosavadní právní úpravy.

Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu je nutné pojem „projíždí“ vykládat restriktivně, a to z důvodu podstaty a smyslu celého azylového řízení, do značné míry založeného na principu, že cizinec pronásledovaný za uplatňování politických práv a svobod ve své vlastní zemi má o azyl požádat vždy již v první zemi, v níž je to možné a v níž budou garantována jeho základní práva a svobody. Rozhodujícím kritériem pro posuzování toho, zda cizinec bezpečnou třetí zemí pouze projížděl, je skutečnost, zda v této zemi měl reálnou možnost požádat o udělení azylu či nikoliv. Tak tomu např. není, pokud je fyzicky omezen v možnosti zde požádat o azyl. Právo na azyl není právem na výběr země, kde by žadatel o azyl chtěl žít (srv. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2003, č. j. 5 Azs 17/2003 - 45, a ze dne 21. 8. 2003, č. j. 2 Azs 5/2003 - 46).

V dané věci měl stěžovatel možnost, přinejmenším na hraničním přechodu, kdy přišel do kontaktu s celními orgány Polské republiky, požádat o azyl již v Polsku. Ze žádné skutečnosti nevyplývá, že by mu byla tato možnost fyzicky znemožněna. Na daný případ tak nelze vztáhnout výjimku uvedenou v § 2 odst. 2 zákona o azylu, ve znění účinném do 31. 12. 2002.

K námitce stěžovatele ohledně tvrzeného nesprávně zjištěného skutkového stavu ve vztahu k pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, uvádí Nejvyšší správní soud následující. Je-li žádost o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 zákona o azylu, je bezpředmětné posuzovat ji dále z hledisek uvedených v § 12 téhož zákona.

Jelikož byla žádost stěžovatele o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu, nebylo povinností žalovaného vůbec provádět šetření ve vztahu k důvodům pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu (např. pronásledování v zemi původu z důvodů v zákoně uvedených). Proto ani námitka směřující vůči nesprávně zjištěnému skutkovému stavu ohledně těchto důvodů nemůže být důvodná.

Z výše uvedených důvodů tedy Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo, než kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 ve spojení s § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. zamítnout.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože úspěšný žalovaný žádné náklady neuplatňoval, ostatně mu žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly, soud mu žádné náhrady nákladů řízení nepřiznal.

Odměna zástupci stěžovatele, který byl ustanoven stěžovateli k jeho žádosti usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 1. 3. 2004, č. j. 46 Az 595/2003 - 36, byla stanovena za dva úkony právní služby na základě § 9 odst. 3 písm. f) ve spojení s § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve výši 2000 Kč. Výše hotových výdajů byla stanovena podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu taktéž za dva úkony právní služby ve výši 150 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 31. května 2005

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu